

Rapport
Beperkte Opleidingsbeoordeling

hbo bachelor Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

Gereformeerde Hogeschool

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	5
3. Overzicht van de opleiding.....	7
3.1 Basisgegevens van de opleiding.....	7
3.2 Korte beschrijving van de instelling.....	8
3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties	8
3.4 Beschrijving van het programma.....	9
4. Overzicht van beoordelingen.....	12
5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	13
5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	13
5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	15
5.3 Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties.....	20
Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek	23
Bijlage 2: Bestudeerde documenten	24
Bijlage 3: Bestudeerde afstudeerwerken	24
Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel	26
Bijlage 5: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	27

1. Samenvatting van de beoordeling

In de samenvatting zijn de voornaamste bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel voor de toetsing van de opleiding hbo bachelor Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle weergegeven.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding de aanbevelingen uit de vorige visitatie in 2007 ter harte heeft genomen. De opleiding heeft aanbevelingen als het installeren van een werkveldcommissie, aandacht in het curriculum voor de multiculturele samenleving en het organiseren van gezamenlijke lessen voor voltijdstudenten en deeltijdstudenten opgevolgd.

De opleiding heeft in de ogen van het panel een beredeneerde keuze gemaakt voor een aparte opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening in plaats van voor een brede opleiding Social Work.

Omdat de eindkwalificaties van de opleiding overeenkomen met de landelijke profielen voor het vakgebied, voldoen deze naar het oordeel van het panel aan de eisen die aan dit domein worden gesteld. Ook vindt het panel de eindkwalificaties actueel. De afgestudeerden worden opgeleid tot moderne generalist, dat wil zeggen de beroepsbeoefenaar die krachtadig weet op te treden, de zelfredzaamheid van de cliënt bevordert en het overzicht over problematiek als geheel van de cliënt weet te bewaren. Het panel prijst de opleiding dat zij bij deze nieuwe ontwikkelingen heeft weten aan te haken. Zowel door de landelijke verankering als door de steun van het eigen werkveld heeft de opleiding gezorgd voor de onderbouwing van de eindkwalificaties vanuit het beroepenveld. Het panel ziet de wijze waarop de opleiding omgaat met de christelijke levensovertuiging als een sterk punt. Deze afgestudeerden hebben een brede blik en zijn toegerust om met cliënten over vraagstukken van zingeving en levensbeschouwing te spreken. Het panel ziet dit als een verrijking. De eindkwalificaties voldoen aan het bachelorniveau.

De opleiding voldoet aan de wettelijke vereisten voor toelating van de studenten en heeft in de ogen van het panel in de vorm van brugmodule en intakegesprek een degelijke toelatingsprocedure voor de studenten die direct willen instromen in het tweede jaar. Wel zou meer social work theorie in de brugmodule op zijn plaats zijn. De opleiding gaat prudent om met vrijstellingen, zo heeft het panel gezien. Het panel vraagt aandacht voor de teruglopende instroom in de deeltijdvariant. In de ogen van het panel zou de opleiding de instroom daarvan moeten verhogen, omdat deze anders in gevaar kan komen.

Het programma omvat alle eindkwalificaties op het gewenste niveau. De benodigde kennis, inzichten en vaardigheden komen naar het oordeel van het panel ruimschoots aan bod. Wel ziet het panel dat dit programma de aspecten van de moderne generalist nog niet in alle opzichten raakt. Ook vraagt het panel aandacht voor de theorie van social work, aspecten van de multiculturele samenleving en de actualiteit van sommige literatuur. Het programma is volgens het panel zinvol gestructureerd in leerlijnen die de relevante kennis, inzichten, vaardigheden, beroepshouding en persoonlijke ontwikkeling omvatten. Het panel is te spreken over de rol die de beroepspraktijk in elk van de studie jaren van het programma speelt. Ook heeft het panel bijzonder veel waardering voor het onderzoek in de opleiding. Het goed aangeschreven staande lectoraat Samenlevingsvraagstukken brengt actueel en hoogwaardig onderzoek in en draagt zo bij aan de verhoging van het niveau van het onderwijs.

De docenten beheersen hun vak, hebben een didactische aantekening en beschikken over ervaring in de beroepspraktijk. Sommige docenten werken nu in de praktijk. Bij anderen dateert de ervaring uit het verleden. De opleiding zou werk moeten maken van het verhogen van het aantal docenten met een masterdiploma. De student-docentratio is niet riant. In de afgelopen tijd heeft ziekteverzuim bijgedragen aan het verhogen van de werkdruk.

Het panel is te spreken over het didactisch concept en de werkvormen. Het didactisch concept is mede een waarborg dat de studenten in de verschillende leerlijnen de beoogde kennis, inzichten, vaardigheden, houding en persoonlijke ontwikkeling realiseren. De werkvormen sluiten daarop aan. De opleiding zorgt voor een studeerbaar programma, ook al vinden de studenten en zeker de deeltijdstudenten het zwaar. De informatievoorziening van de opleiding is gepast en de studiebegeleiding door de docenten is goed.

Het panel vindt het toetsbeleid gedegen. De toetsen zijn in lijn met de te toetsen eindkwalificaties en de niveaus daarbinnen en zijn kwalitatief van een goed niveau. De toetsvormen zijn in lijn met de leerlijnen van het programma. De toetsen worden gewetensvol opgesteld en beoordeeld. De examinatoren gebruiken instrumenten voor validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Wel moeten de examencommissie en toetscommissie hun verantwoordelijkheid nog wat duidelijker in beeld brengen. Het panel is te spreken over de beide onderdelen van het afstuderen van de opleiding, te weten het persoonlijk profiel en het onderzoeksproject. Beide kennen een duidelijke structuur van opbouw, een degelijke begeleiding en een betrouwbare beoordeling. De laatste is bij beide in handen van twee gekwalificeerde beoordelaars die hun beoordeling geven aan de hand van een goed uitgewerkt beoordelingsschema. Door de groepsdruk, de begeleiding en de beoordeling heeft het panel geen twijfel over de beoordeling van de individuele prestatie van de studenten in het geval van het onderzoeksproject dat door een groep studenten wordt gemaakt. Wel roept het panel de opleiding op deze individuele prestatie goed zichtbaar te houden en, waar mogelijk, nog beter zichtbaar te maken.

Het panel vindt de persoonlijke profielen boeiend en getuigen van een hoog niveau van beroepshouding en persoonlijke ontwikkeling en de reflectie daarop door de studenten. De onderzoeksprojecten zijn in termen van onderzoeksopzet, onderzoeksmethode en uitwerking voldoende tot goed. Het panel vraagt de opleiding wel aandacht te besteden aan de relevantie van de onderzoeksvragen en aan de toepassing van de onderzoeksmethode. Het panel ziet in het relatief hoge aantal studenten dat na deze opleiding een masteropleiding volgt en deze ook afrondt, een bewijs van het hoge gerealiseerde niveau.

Los van de aandachtspunten die hierboven en in de tekst van de standaarden onder hoofdstuk 4 zijn aangegeven, geeft het panel de opleiding de volgende adviezen:

- Het curriculum nog verder afstemmen op het opleiden van de studenten tot moderne generalist. De opleiding doet er wijs aan deze actualisering goed te doordenken en voor de invoering ervan de tijd te nemen.
- Gezien de niet al te riant student-docentratio en de door het panel gepercipieerde werkdruk bij de docenten, deze werkdruk te bewaken en te voorkomen dat deze te hoog wordt.

Het panel dat de opleiding hbo bachelor Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Gereformeerde Hogeschool (voltijd en deeltijd) heeft getoetst aan het NVAO-beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling adviseert de NVAO over te gaan tot accreditatie van de opleiding, zowel voltijd als deeltijd, met het oordeel goed.

Rotterdam, 13 september 2013

prof. dr. J.P. van Ewijk
voorzitter

drs. W.J.J.C. Vercouteren RC
secretaris

2. Proces van beoordeling

Certiked VBI heeft van de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle het verzoek ontvangen een beoordeling uit te voeren voor de opleiding hbo bachelor Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, in het kader van de NVAO-accreditatieprocedure.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer prof. dr. J.P. van Ewijk (voorzitter);
- De heer Z.B. Nitrau MLD (deskundige);
- De heer L.C. Mewe (deskundige);
- Mevrouw P. van Leeuwen (student).

De heer drs. W.J.J.C. Vercouteren RC trad op als procescoördinator/secretaris.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het visitatiepanel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft voorafgaande aan het locatiebezoek overleg gevoerd met de opleiding over een aantal formele zaken, zoals de datum van het locatiebezoek, de agenda van het locatiebezoek, de eisen te stellen aan de kritische reflectie, de aan te leveren bijlagen, de bij het locatiebezoek ter inzage te leggen documenten en de lijst van de meest recente afstudeerwerken.

De procescoördinator/secretaris heeft namens het panel uit de lijst van afgestudeerden van de afgelopen twee jaren voor de voltijdvariant 15 eindwerken geselecteerd en voor de deeltijdvariant 8 eindwerken. In de deeltijdvariant zijn veel minder studenten ingeschreven dan in de voltijdvariant. Het enige criterium bij de selectie van de eindwerken was een evenwichtige spreiding van de cijfers. Voor het overige was deze selectie willekeurig.

Tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel de kritische reflectie, inclusief de bijlagen en een selectie van eindwerken van de opleiding ontvangen. Elk van de leden van het panel heeft de kritische reflectie en een aantal van de eindwerken bestudeerd. Bij de beoordeling van deze eindwerken is uitgegaan van de Richtlijn Afstudeerwerken van de NVAO. Ieder van de leden van het panel heeft vragen geformuleerd ten behoeve van het locatiebezoek. Via persoonlijke en telefonische gesprekken tussen de leden en de procescoördinator/secretaris zijn de aan de orde te stellen punten nader verkend. Ook is nagegaan of er reden was te twifelen aan het niveau van de eindwerken. Die reden bleek er niet te zijn.

Het locatiebezoek heeft plaatsgevonden op 5 juni 2013 en is verlopen volgens de vooraf opgestelde agenda. Het panel heeft met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken. Ook heeft het panel een open spreekuur ingesteld. Eén brief is binnengekomen van een lid van de werkveldcommissie van de opleiding. Twee studenten hebben zich voor het spreekuur gemeld. Zowel de brief als het gesprek waren positief van toonzetting. In het besloten overleg tijdens het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld. Daarbij zijn ook de bevindingen over de eindwerken uitgewisseld. Het panel heeft vervolgens het eindoordeel over de opleiding opgesteld. Na afloop van het locatiebezoek heeft de voorzitter op hoofdlijnen het oordeel aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris het conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de opleiding verzonden.

Gezien de bestudeerde documentatie en in het licht van de gevoerde gesprekken met de betrokkenen bij de opleiding heeft het visitatiepanel de overtuiging zich een betrouwbaar oordeel over de kwaliteit van de opleiding te hebben kunnen vormen.

3. Overzicht van de opleiding

3.1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: B Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
 Registratienummer in Croho: ISAT 34616
 Oriëntatie en niveau opleiding: hbo bachelor
 Aantal studiepunten: 240 EC
 Afstudeerrichtingen: geen
 Locatie: Zwolle
 Varianten: voltijd, deeltijd

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Gereformeerde Hogeschool
 Status instelling: bekostigd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Uitval uit eerste jaar (voltijd)

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	41,0%	40,0%	37,8%	35,9%	33,3%	34,3%

Uitval uit eerste jaar (deeltijd)

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	5,9%	42,9%	30,0%	46,7%	50,0%	55,6%

Uitval uit bachelor (voltijd)

Cohort	2006	2007	2008
Uitval	5,1%	5,0%	6,6%

Uitval uit bachelor (deeltijd)

Cohort	2006	2007	2008
Uitval	17,7%	7,1%	5,0%

Rendement van opleiding (voltijd)

Cohort	2005	2006	2007
Rendement	51,3%	41,1%	32,5%

Rendement van opleiding (deeltijd)

Cohort	2005	2006	2007
Rendement	45,5%	43,8%	28,6%

Capaciteiten docenten (beide varianten)

Aandeel docenten met een masterdiploma (in %)	50%
Aandeel docenten die gepromoveerd zijn (in %)	9%

Gerealiseerde student-docentratio (beide varianten) is 24,8.

Het gemiddeld aantal contacturen per studiefase (voltijd)

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	16,6	12,7	4,8	3,6

Het gemiddeld aantal contacturen per studiefase (deeltijd):

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	9,4	7,3	5,9	3,6

3.2 Korte beschrijving van de instelling

De Gereformeerde Hogeschool te Zwolle hecht getuige haar website grote waarde aan het bieden van kwalitatief goed onderwijs, advies en onderzoek. Voor de hogeschool is de bijbel de inspiratiebron. Dat betekent dat de medewerkers en studenten in de omgang en begeleiding als christen willen leven. Het motto van de hogeschool is dan ook: “Als je gelooft in je werk!”.

De hogeschool biedt zeven opleidingen aan, de bacheloropleidingen Leraar Basisonderwijs, Hogere Beroepsopleiding Verpleegkunde, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Godsdienstleraar en de masteropleiding Godsdienstleraar. Er studeren in totaal ongeveer 1.450 studenten aan de hogeschool.

Naast het onderwijs biedt de Gereformeerde Hogeschool ook advies, begeleiding en coaching aan op de werkvelden onderwijs, zorg en welzijn en theologie.

Als derde activiteit kent de hogeschool onderzoek. Drie onderzoekscentra of lectoraten bundelen dat onderzoek, zijnde het lectoraat Morele Vorming, het lectoraat Zorg en Spiritualiteit en het lectoraat Centrum voor Samenlevingsvraagstukken.

3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties die de opleiding nastreeft, zijn omschreven in termen van competenties waarover de afgestudeerden moeten beschikken. De eindkwalificaties zijn verdeeld in drie groepen en luiden als volgt:

- A) Directe en indirecte hulpverlening en dienstverlening
 - 1) Een analyse maken van de culturele en maatschappelijke context van het cliëntstelsel.
 - 2) Werken voor, namens en met de cliënt/het cliëntstelsel.
 - 3) Plannen en project coördineren en hierover rapporteren.
 - 4) Een relatie met het cliëntstelsel aangaan en onderhouden.
 - 5) Methodisch/planmatig werken.
- B) Werken in en vanuit een arbeidsomgeving
 - 6) Belemmerende (maatschappelijke en culturele) factoren signaleren en aansturen op verandering.
 - 7) Samenwerken met medewerkers en medewerkers begeleiden.
 - 8) Vormgeven aan de ontwikkeling en uitvoering van beleid, kwaliteitszorg en beheer.
- C) Werken aan professionaliteit en professionalisering
 - 9) Zich als beroepsbeoefenaar positioneren, profileren en legitimeren.
 - 10) Werken aan professionalisering van zichzelf.
 - 11) Werken aan professionalisering van het beroep.

3.4 Beschrijving van het programma

In bijgaande tabel is het programma voor de voltijdvariant in 2011/2012 weergegeven. Het programma voor de deeltijdvariant omvat dezelfde onderdelen.

<i>Propedeuse</i>	60,0 EC
Algemene psychologie	2,0 EC
Christelijke levensbeschouwing	2,0 EC
Functioneren op hbo-niveau	1,0 EC
Observatievaardigheden	1,0 EC
Expressie drama	1,0 EC
Expressie bewegen	1,0 EC
Themaweek	1,0 EC
Leerteam 1	1,0 EC
Introductieweek	1,0 EC
Psychiatrie	1,0 EC
Andragogiek	1,0 EC
Informatievaardigheden	0,0 EC
Pedagogiek	2,0 EC
Gespreksvaardigheden	2,0 EC
Expressie beeldende vorming	1,0 EC
Oriëntatie op het werkveld	4,0 EC
Leerteam 2	1,0 EC
Inleiding sociologie	2,0 EC
Filosofie 1	1,0 EC
Engels	1,0 EC
Themaweek prem	4,0 EC
Ethiek	1,0 EC
Onderhandelen	1,0 EC
Kunstzinnige vorming	1,0 EC
Expressie muziek	1,0 EC
Casuslijn	4,0 EC
Inleiding sociaal onderzoek	2,0 EC
Leerteam 3	1,0 EC
Culturele antropologie	2,0 EC
Filosofie 2	1,0 EC
Medische kennis	1,0 EC
Ontwikkelpsychologie	2,0 EC
Gespreksmodellen	1,0 EC
Psychodrama	1,0 EC
Themaweek intercultureel	1,0 EC
Project samenlevingsopbouw	1,0 EC
Vrijwilligerswerk	4,0 EC
Leerteam 4	1,0 EC
Mentoraat	1,0 EC
Leertrajectbegeleiding	2,0 EC

<i>Tweede jaar</i>	<i>60,0 EC</i>
Orthopedagogiek	1,0 EC
Psychopathologie	2,0 EC
Psychologie van persoon & relatie	1,0 EC
Familierecht	1,0 EC
Methodiek Social Work	1,0 EC
Argumentatietheorie	1,0 EC
Vaktechnisch Engels	1,0 EC
Rapporteren en schrijven	1,0 EC
Taakgerichte hulpverlening 1	2,0 EC
Multimethodisch Maatschappelijk Werk	1,0 EC
Mensvisies	1,0 EC
Inkomensrecht	2,0 EC
Gezins sociologie	1,0 EC
Schuld hulpverlening	2,0 EC
Taakgerichte hulpverlening 2	2,0 EC
Wetenschapsfilosofie	1,0 EC
Psychologische stromingen en therapieën	2,0 EC
Cognitieve methode	1,0 EC
Mediation methode	1,0 EC
Transculturele communicatie	1,0 EC
Praktijkproject	11,0 EC
Werkplaatsdagen	1,0 EC
Sociale filosofie	2,0 EC
Sociologie van stad en buurt	1,0 EC
Privaatrecht	1,0 EC
Relatie en gezinsmethode	2,0 EC
Seksualiteit en intimiteit	1,0 EC
Casemanagement	1,0 EC
Signaleren plus	1,0 EC
Assessment	3,0 EC
Stagevoorbereiding	1,0 EC
Actualiteitencollege	1,0 EC
Leerteam	2,0 EC
Leertrajectbegeleiding	1,0 EC
Mentoraat	1,0 EC
Studium generale	4,0 EC
<i>Derde jaar</i>	<i>60,0 EC</i>
Beroepsethiek	1,0 EC
Agressietraining	1,0 EC
Minor	15,0 EC
Terugkomprogramma	2,0 EC
Supervisie	3,0 EC
Leertrajectbegeleiding	1,0 EC
Stage/praktijkopdrachten	37,0 EC
<i>Vierde jaar</i>	<i>60,0 EC</i>
Trends in cultuur en samenleving	3,0 EC

Legitimatie Social Work	2,0 EC
Minor (voortzetting van derder jaar)	15,0 EC
Buitenland excursie	2,0 EC
Professionalisering	14,0 EC
Onderzoeksproject	17,0 EC
Profiel	7,0 EC
<i>Totaal opleiding</i>	<i>240,0 EC</i>

4. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Oordeel (voltijd en deeltijd)
Standaard 1. Beoogde Eindkwalificaties	Goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Goed
Opleiding	Goed

5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft de inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen

Bevindingen

De doelstelling van de opleiding is studenten op te leiden die na voltooiing van de opleiding in staat zijn als bekwame en krachtige beginnend beroepsbeoefenaren te functioneren in het veld van maatschappelijk werk en dienstverlening. De opleiding stelt zich tot doel afgestudeerden op te leiden die als professional in dit werkgebied werkzaam kunnen zijn en die in staat zijn personen als mens en als burger tot hun recht te laten komen.

Vanuit deze doelstelling heeft de opleiding eindkwalificaties opgesteld die luiden in termen van de competenties waarover de afgestudeerden dienen te beschikken (zie voor de opsomming van de eindkwalificaties paragraaf 3.3 van dit rapport). Ter nadere concretisering zijn elk van deze eindkwalificaties in vier aspecten uitgewerkt, zijnde de mate van zelfstandigheid, de complexiteit, de transfer en de verantwoordelijkheid waarover de studenten zouden moeten beschikken. Deze aspecten zijn op drie niveaus uitgewerkt. De afgestudeerden dienen deze aspecten op het derde en hoogste niveau te beheersen. Dat is het niveau waarop de studenten de competenties in een reële beroepssituatie beheersen, een behoorlijke zelfstandigheid aan de dag leggen, zaken weten te analyseren op micro-, meso- en macroniveau, specifieke kennis over methodieken en problematieken kunnen inzetten en hun handelen kunnen legitimeren.

Deze eindkwalificaties zijn afgeleid van het beroepsprofiel dat de opleiding heeft opgesteld. Dit beroepsprofiel is op zijn beurt ontleend aan het landelijk document *Profilerings Agogisch Domein* waarin de domeincompetenties voor de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Sociaal Pedagogische Hulpverlening en Cultureel Maatschappelijk Werk zijn aangegeven. Het landelijk document is in 2004 opgesteld door de landelijke Sectorraad Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs die verbonden is aan de Vereniging Hogescholen.

De afgelopen jaren heeft zich in het werkveld van maatschappelijk werk en dienstverlening een aantal ontwikkelingen voltrokken. Van de maatschappelijk werker wordt nu een doortastende opstelling verwacht. Hij of zij dient minder invoelend en meer activerend jegens de cliënt op te treden. De maatschappelijk werker dient ernaar te streven de cliënt zelfredzaam te maken en te leren diens problemen zelf op te lossen, bij voorkeur met het inschakelen van het eigen sociale netwerk van de cliënt. Dat vraagt van de afgestudeerden een krachtige persoonlijkheid, daadkracht en het vermogen om te gaan met weerstand. Ook dienen de afgestudeerden veel meer dan voorheen in staat te zijn als generalist op te treden, dat wil zeggen de regie te voeren over het geheel van de problematiek van de cliënt, zaken te coördineren en ook op afstand te sturen. De maatschappelijk werker is in deze zin te karakteriseren als de moderne generalist. Deze ontwikkeling sluit aan bij hedendaagse ontwikkelingen in de maatschappij en de hulpverlening.

In de loop der jaren zijn op landelijk niveau het beroepsprofiel en opleidingsprofiel voor de hogere sociaal-agogische opleidingen geactualiseerd. De opleiding heeft ernaar gestreefd de eigen eindkwalificaties in lijn te brengen en te houden met deze hernieuwde profielen. Zo heeft de hierboven genoemde sectorraad in 2008 het document *Vele takken, één stam* voor de opleidingen in de sociaal-agogische sector gepubliceerd. Na onderzoek heeft de opleiding vastgesteld dat de eigen eindkwalificaties daarmee in overeenstemming waren. In 2010 is het landelijk opleidingsprofiel Maatschappelijk Werk en Dienstverlening gepubliceerd. De opleiding heeft daarop geconstateerd dat weliswaar de eigen eindkwalificaties daarmee in lijn waren maar dat de inhoudelijke concretisering van de eindkwalificaties wel aangepast dienden te worden. Deze laatste stap heeft geleid tot de eindkwalificaties die nu door de opleiding worden gehanteerd.

De hogeschool heeft er bewust voor gekozen de opleiding als aparte opleiding in stand te houden en geen brede opleiding Social Work in te richten. Weliswaar is er een flinke overlap met Sociaal Pedagogische Hulpverlening (gemeenschappelijke colleges in het eerste jaar en vormen van samenwerking tussen de studenten in het vierde jaar) maar van een integratie tussen beide is het niet gekomen.

Dit eindkwalificaties worden onderschreven door het werkveld. De opleiding legt haar oor te luisteren in het werkveld, in de vele, verschillende contacten die zij daarmee onderhoudt. De eindkwalificaties zijn ook voorgelegd aan de werkveldcommissie van de opleiding en zijn daar positief ontvangen.

De eindkwalificaties golden en gelden zowel voor de voltijdvariant als voor de deeltijdvariant van de opleiding. Tussen beide is er geen verschil.

De opleiding rust op een christelijke basis. Dat betekent dat de studenten en de afgestudeerden denken en handelen vanuit hun christelijke geloofsovertuiging. Dat wil trouwens niet zeggen dat zij alleen worden opgeleid om als beroepsbeoefenaar te functioneren in christelijke gemeenschappen of christelijke organisaties. Zij worden daarentegen opgeleid om alle diverse groepen en personen in deze samenleving bij te staan. De studenten wordt geleerd daarbij weliswaar vanuit hun christelijke overtuiging te handelen maar tegelijkertijd hun eigen levensovertuiging te relativieren in het licht van de (andere) overtuiging van de cliënten. Wel beoogt de opleiding de studenten de geestelijke bagage mee te geven om vraagstukken van zingeving te kunnen bespreken met de cliënten.

De opleiding heeft de eindkwalificaties vergeleken met de Dublin-descriptoren om vast te stellen of de eindkwalificaties overeenkomen met het bachelorniveau. Daartoe heeft de opleiding een matrix gemaakt waarin de eindkwalificaties zijn gelegd naast de vijf Dublin-descriptoren. Uit deze matrix blijkt dat de eindkwalificaties alle Dublin-descriptoren afdekken.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties van de opleiding overeenstemmen met de landelijke profielen en landelijke kaders die in de loop van de jaren voor het vakgebied Maatschappelijk Werk en Dienstverlening zijn gepubliceerd. Daarom is het panel van oordeel dat de eindkwalificaties voldoen aan de eisen die aan dit domein worden gesteld.

Daarenboven is het panel ervan overtuigd dat de eindkwalificaties actueel genoeg zijn. Ze sluiten aan bij het meest recente opleidingsprofiel uit 2010. Het panel vindt ook dat de eindkwalificaties de nieuwe ontwikkelingen in het werkveld goed weerspiegelen. Met andere woorden, de afgestudeerden worden opgeleid tot de moderne generalist, dat wil zeggen de beginnend beroepsbeoefenaar die krachtadig weet op te treden, de zelfredzaamheid van de cliënt bevordert en het overzicht over problematiek als geheel van de cliënt weet te bewaren. Het panel prijst de opleiding dat zij bij deze moderne ontwikkelingen heeft weten aan te haken. Het hedendaagse profiel van de moderne generalist is goed in de eindkwalificaties verwerkt.

Het panel vindt de keuze voor een aparte opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening in plaats van voor een brede opleiding Social Work een beredeneerde keuze. De opleiding heeft daar goed over nagedacht en daarin een bewuste keuze gemaakt.

Niet alleen door de landelijke verankering maar ook door de positieve reacties van het eigen werkveld en de eigen werkveldcommissie heeft de opleiding gezorgd voor de onderbouwing van de eindkwalificaties vanuit het beroepenveld.

Het panel acht de wijze waarop de opleiding omgaat met de christelijke levensovertuiging een sterk punt waar het gaat om de beoogde capaciteiten van de afgestudeerden. Deze afgestudeerden hebben een brede blik en zijn toegerust om met cliënten over vraagstukken van zingeving en levensbeschouwing te spreken. Het panel ziet dit als een verrijking in dit werkveld.

Mede op grond van het overzicht van de opleiding maar ook op grond van de eigen opvattingen daarover onderschrijft het panel het bachelorniveau van de eindkwalificaties.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel de standaard *Beoogde eindkwalificaties* als goed.

5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Het aantal studenten dat aan de opleiding begint, is de afgelopen jaren toegenomen van 58 in 2007 tot 72 in 2012. De verdeling tussen voltijdstudenten en deeltijdstudenten is structureel gewijzigd. Terwijl het aantal voltijdstudenten is toegenomen van 41 in 2007 tot 67 in 2012, is het aantal deeltijdstudenten gedaald van 16 in 2007 tot 5 in 2012.

De opleiding voldoet aan de wettelijk toegangseisen. Studenten met een diploma havo, vwo of mbo-4 in een verwant vakgebied worden tot de opleiding toegelaten. De opleiding biedt de studenten met een mbo-4 diploma een brugmodule (met onder meer lessen psychologie, een capaciteits- en motivatietest en bijeenkomsten leertrajectbegeleiding) aan waarin zij zich kunnen oriënteren op het programma. In sommige situaties, bij zeer goede scores voor de onderdelen van de brugmodule, kunnen deze studenten in het tweede jaar instromen. Studenten die een verwante hbo-propedeuse hebben, kunnen soms ook instromen in het tweede jaar. De opleiding is daar overigens zeer terughoudend in. Pas na de brugmodule en een intakegesprek kan de opleiding daartoe overgaan. De opleiding heeft de regeling voor vrijstellingen vastgelegd. Elders verworven competenties worden gewogen en conform deze regeling toegekend. Studenten die ouder dan 21 zijn, worden toegelaten na het met goed gevolg afleggen van een speciaal daarvoor bedoelde toets.

De opleiding heeft een overzicht samengesteld met daarin de relaties tussen de eindkwalificaties en de inhoud van het programma. Uit dat overzicht komt naar voren dat alle eindkwalificaties in het programma ondervangen zijn. In het overzicht heeft de opleiding ook aangegeven dat de studenten worden geacht alle eindkwalificaties op het hoogste niveau, zijnde niveau 3 te bereiken. Aan het einde van de propedeuse bevinden de studenten zich op niveau 1. In de loop van de hoofdfase komen zij op niveau 2. Aan het einde van de hoofdfase bereiken de studenten niveau 3. Dat laatste niveau is hierboven omschreven bij standaard 1. De opleiding heeft de vertaling van de eindkwalificaties naar het programma ook in de modulehandleidingen en studiegidsen neergelegd.

De studenten volgen een major van 210 EC en een minor van 30 EC, verdeeld over het derde en het vierde studiejaar. Voor de minor kunnen de studenten kiezen uit vijf minoren. Deze minoren beogen een verdieping of verbreding op een aspect van het vakgebied. Binnen de minoren is een verdeling gemaakt tussen een binnenschools gedeelte (10 EC), een praktijkgedeelte (10 EC) en een deel vrije ruimte (10 EC). Vanaf het jaar 2013/2014 wordt een zesde minor, te weten in de jeugdzorg aangeboden. Met deze minor kunnen de studenten het uitstroomprofiel jeugdzorg behalen waardoor ze gerechtigd zijn in dat gebied te werken.

In de propedeuse krijgen de studenten kennis en vaardigheden aangereikt. Zij dienen deze samen te brengen en te integreren in de casuslijn waarin zij in een groep studenten een praktijkprobleem analyseren en oplossen. Aan het einde van de casuslijn wordt de studenten een assessment afgenomen dat onder meer de start is voor hun persoonlijk ontwikkelingsplan, dat ze de rest van de studie in de leertrajectbegeleiding bijhouden en dat culmineert in het persoonlijk profiel aan het einde van de studie.

Buiten de minor om is het programma verdeeld in de leerlijnen conceptualisering, beroepstaken en methodisch handelen, kennis van het werkveld, innovatief handelen en beroepshoudingsontwikkeling en leertrajectbegeleiding. In de conceptuele leerlijn krijgen de studenten theorieën aangeboden en leren zij deze kritisch en vanuit de christelijke visie te benaderen. In de leerlijn beroepstaken en methodisch handelen leren de studenten inzichten, methoden, technieken en vaardigheden professioneel toe te passen. Modules die daarbij horen, zijn onder meer taakgerichte hulpverlening, multimethodisch maatschappelijk mediation en samenlevingsopbouw. De derde leerlijn is kennis van het werkveld dat onder meer bestaat uit de voorbereiding op de stage. In de leerlijn innovatief handelen leren de studenten maatschappelijke ontwikkelingen te duiden en deze in het beroepssituatie te verwerken. In deze leerlijn speelt sociaal onderzoek een belangrijke rol. In de leerlijn beroepshoudingsontwikkeling en leertrajectbegeleiding werken de studenten aan hun beroepshouding en aan hun persoonlijke ontwikkeling. Modules die daarbij horen, zijn leerteams, leertrajectbegeleiding, mentoraat en supervisie.

Over deze leerlijnen heen komen de studenten tot het toepassen van hun kennis en vaardigheden in de beroepspraktijk. In de propedeuse gebeurt dat in de vorm van de modules vrijwilligerswerk en in de hoofdfase vindt dat plaats in de praktijkprojecten in het tweede jaar en de stage annex praktijkopdrachten in het derde jaar. Het onderzoeksproject in het vierde jaar kan ook in de praktijk uitgevoerd worden (zie daarvoor standaard 3). Het is de opleiding opgevallen dat tamelijk veel studenten uitvallen tijdens de stage in het derde jaar. De opleiding wil daar onderzoek naar doen en maatregelen nemen.

De opleiding streeft naar het actualiseren van het onderwijs. Dat gebeurt door het aanreiken van actuele onderwerpen en door het aanbieden van actuele literatuur. Ook de hiervoor genoemde praktijkmodules brengen de studenten met actuele ontwikkelingen in aanraking.

De studenten komen in de interculturele week in de propedeuse, in de module transculturele communicatie in het tweede jaar en in de praktijkmodules in aanraking met multiculturele vraagstukken. Volgens de studenten met wie het panel heeft gesproken, wordt ook in de colleges aan multiculturele onderwerpen aandacht geschonken. Wel gaven deze studenten aan dat dit soms nog wat beperkt is.

Het lectoraat Samenlevingsvraagstukken onderzoekt actuele ontwikkelingen en verzorgt daar colleges en congressen over. Dit lectoraat speelt ook een belangrijke rol bij het aanbieden van mogelijkheden voor onderzoek door de studenten, zowel in de leerlijn innovatief handelen alsook in het onderzoeksproject (zie ook standaard 3).

De studenten brengen tijdens de buitenlandoriëntatie een werkbezoek aan een stad in het buitenland. Ook hebben enkele studenten stage gevolgd in het buitenland. Gemiddeld 10% van de studenten voeren hun onderzoeksproject in het buitenland uit.

Het programma van de voltijdvariant en deeltijdvariant is inhoudelijk hetzelfde, op een paar zaken na. Zo volgen de deeltijdstudenten zowel in het tweede als in het derde jaar een stage, terwijl de voltijdstudenten dat alleen in het derde jaar doen. De buitenlandoriëntatie is voor de voltijdstudenten verplicht maar voor de deeltijdstudenten niet. De module professionalisering in het vierde jaar waarin de studenten onder meer eerstejaars studenten begeleiden, bestaat voor de deeltijdstudenten uit alleen keuzeonderdelen maar omvat voor de voltijdstudenten een aantal verplichte onderdelen.

Het docentencorps van de opleiding bestaat uit een kernteam, een aantal academiedocenten die onderwijs aan deze opleiding verzorgen en een aantal docenten met een beperkte inzet. Daarnaast heeft de opleiding de beschikking over ondersteunend personeel. De docenten hebben minstens een opleiding op hbo-niveau. Allen hebben een hbo-onderwijsbevoegdheid. Nieuwe docenten moeten deze binnen twee jaar verwerven. Naast de docenten die nu al een opleiding op masterniveau hebben, zullen drie docenten daarmee beginnen. Eén docent volgt een promotietraject. Bijna alle docenten hebben ervaring in de beroepspraktijk. De docenten hebben ruimte op hun taaklast om hun kennis bij te houden. Bijna alle docenten hebben als taak het begeleiden van stages. Naast de docenten zorgen de onderzoekers van het lectoraat Samenlevingsvraagstukken voor de inbreng van onderzoek in het onderwijs. Zij doen dat in de modules die over onderzoeksvaardigheden gaan, in het onderwijs over samenlevingsopbouw en in het onderzoeksproject. Het lectoraat heeft de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan voor lagere overheden en maatschappelijke organisaties. Nieuwe docenten krijgen een mentor die als inhoudelijk sparringpartner optreedt. De opleiding houdt op regelmatige basis functionerings- en beoordelingsgesprekken met de docenten.

De opleiding beoogt het programma begrijpelijk voor de studenten in te richten en pieken in de belasting te voorkomen. De studiejaar zijn ingedeeld in vier perioden. Binnen de perioden volgen de studenten de modules. De studiepunten voor deze modules komen, zo lieten de studenten weten aan het panel, overeen met de uren die zij eraan besteden. Na afloop van de periode is er een tentamenweek waarin de toetsen voor de modules worden afgenomen. Zes weken daarna zijn er hertentamens. De deeltijdstudenten komen één dag per week naar de hogeschool en zijn verplicht werkzaam in de praktijk, om zo de theorie in de praktijk te kunnen toepassen. De studenten ervaren, zo lieten ze weten, de studielast als groot. Dat geldt vooral voor de deeltijdstudenten. De opleiding heeft in het verleden maatregelen genomen om de studielast te verkleinen, daar waar deze te groot bleek te zijn.

Voor de structuur van het programma hanteert de opleiding het zogenoemde brugmodel. De studenten oriënteren zich in de propedeuse breed op het Social Work vakgebied. In het tweede en derde studiejaar verdiepen zij zich in het vakgebied Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. In het vierde en laatste jaar specialiseren zij zich op dat gebied, mede in samenwerking, in het Onderzoeksproject, met studenten van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening.

Het didactische concept van de opleiding is gericht op de vergroting van de competenties van de studenten en streeft daarbij na de integratie van kennis, inzicht en vaardigheden, de ontwikkeling van docent- naar studentgestuurd onderwijs en het aanbieden van situaties met steeds meer complexiteit. Daarnaast is het onderwijs praktijkgerelateerd en is er plaats ingeruimd voor reflecteren. In de hiervoor genoemde leerlijnen zijn deze aspecten terug te zien. De opleiding biedt werkvormen aan als hoorcolleges, werkcolleges en practica (vooral in de eerste drie leerlijnen) en vormen van begeleiding (vooral in de vijfde leerlijn). In de integratie van de leerlijnen in de praktijk dienen de studenten taken en opdrachten in de beroepspraktijk uit te voeren waarin ze kennis, inzichten en vaardigheden integreren. Omdat de studenten zelf verantwoordelijker worden voor hun leerproces, is het aantal contacturen in de latere studiejaar lager dan in de eerste.

De opleiding licht de studenten in over de opleiding door middel van het studentenstatuut, studiegidsen, praktijkgidsen en modulehandleidingen. De studiebegeleiding vindt plaats door de docent/begeleider in de leertrajectbegeleiding (opzetten van een persoonlijk ontwikkelingsplan, competenties leren beheersen, portfolio opstellen en persoonlijk profiel samenstellen). In het leerteam in het eerste en tweede jaar leren de studenten zelfbewust in een groep (studenten) te functioneren. In het mentoraat wordt onder begeleiding van een mentor aandacht besteed aan de ontwikkeling van de persoonlijke inzichten van de studenten. Tijdens de supervisie- en intervisiebijeenkomsten werken de studenten met een supervisor/docent aan de verbetering van hun professionele vaardigheden. De studenten zijn, zo lieten ze het panel weten, te spreken over de begeleiding die de docenten hen bieden.

De materiële voorziening en de huisvesting van de opleiding zijn in orde. Wel hebben de studenten soms te maken met computers en printers die niet functioneren en met een gebrek aan plaatsen om te studeren.

De afgelopen jaren heeft de opleiding de deeltijdstudenten en voltijdstudenten in één groep geplaatst, opdat zij van elkaar zouden kunnen leren. Deze opzet bleek niet in alle opzichten aan de verwachtingen te beantwoorden. Daarom kiest de opleiding er vanaf komend studiejaar voor sommige onderdelen één groep te vormen van de deeltijdstudenten samen met de deeltijdstudenten van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening.

De opleiding beschikt over een opleidingscommissie die recentelijk is samengevoegd voor de opleidingen Sociaal Pedagogische Hulpverlening en Maatschappelijke Werk en Dienstverlening. De commissie komt geregeld samen en spreekt onder meer over de kwaliteit van de opleiding in alle facetten. De opleiding heeft normen gesteld voor de uitkomsten van de evaluaties door de studenten. Deze normen zijn minimaal een score van 3,3 (op een vijfpuntsschaal) of 7 (op een tienpuntsschaal), minstens 60% van de studenten is (zeer) positief en maximaal 20% is (zeer) negatief. Als deze normen worden overschreden, dan doet de opleiding nader onderzoek. De opleiding heeft trouwens opvallend hoge scores in de Nationale Studenten Enquête.

Overwegingen

De opleiding voldoet aan de wettelijke vereisten voor toelating van de studenten. De toelatingsprocedure in de vorm van de brugmodule en het intakegesprek voor de studenten die zouden willen instromen in het tweede jaar komen het panel als solide voor. Wel zou het panel willen pleiten voor meer social work theorie in de brugmodule. Vrijstellingen worden verstandig en terughoudend verleend. Wel kijkt het panel met zorg naar de teruglopende instroom in de deeltijdopleiding.

Het panel is er op grond van de gegevens van de opleiding van overtuigd dat het programma alle eindkwalificaties omvat en dat de studenten in het programma de eindkwalificaties op het gewenste hoogste niveau bereiken. De benodigde kennis, inzichten en vaardigheden voor de beoogde maatschappelijk werker komen ruimschoots aan bod. Wel ziet het panel dat het programma inhoudelijk nog wat achterloopt bij de nieuwe eindkwalificaties. Dat wil zeggen dat dit programma de aspecten van de moderne generalist nog niet in alle opzichten raakt. Het panel adviseert de opleiding op basis van het huidige, stevige programma deze verandering door te zetten en daar overigens de tijd voor te nemen, opdat zulks goed in het programma wordt verwerkt. Het panel wil ervoor pleiten de grondslagen en de theorie van social work diepgaander te behandelen en aspecten van de multiculturele samenleving verder uit te bouwen. Daarnaast wil het panel de opleiding aanraden sommige van de voorgeschreven literatuur te actualiseren.

De leerlijnen waarin het programma is verdeeld, zijn in de ogen van het panel een goede afspiegeling van de kennis, inzichten, vaardigheden, beroepshouding en persoonlijke ontwikkeling die de studenten zich eigen zouden moeten maken. Al deze aspecten komen in de leerlijnen in ruim voldoende mate aan de orde. Het panel acht ook de relatie met de beroepspraktijk goed uitgewerkt. Het panel is te spreken over het feit dat de studenten vanaf het eerste jaar (vrijwilligerswerk) met de beroepspraktijk in aanraking komen. Wel zou de opleiding nog iets sterker op het internationale aspect kunnen ingaan.

Het panel heeft bijzonder veel waardering voor de inbreng van het onderzoek in de opleiding. Het lectoraat Samenlevingsvraagstukken dat een uitstekende reputatie heeft, leent haar expertise aan deze opleiding waardoor deze waardevolle input vanuit actueel en hoogwaardig onderzoek krijgt. Dit draagt bij aan de verhoging van het niveau van het onderwijs.

Het panel acht de vakinhoudelijke en didactische capaciteiten van de docenten goed. De docenten beheersen hun vak en hebben een didactische aantekening. De docenten hebben wel ervaring in de beroepspraktijk maar soms is deze wat beperkt. De systematiek van functionerings- en beoordelingsgesprekken is goed ingevoerd. De opleiding zou verder werk moeten maken van het verhogen van het aantal docenten met een masterdiploma. De student-docentratio is niet riant en daarin is dan nog niet de ziekte verrekend die zich de afgelopen periode wel heeft voorgedaan. Het panel adviseert de opleiding de werkdruk van de docenten te bewaken.

Het didactisch concept en de werkvormen sluiten naar de mening van het panel aan bij de inhoud van het programma. Het didactisch concept ondersteunt de inhoud van het programma en draagt er mede zorg voor dat de studenten in de verschillende leerlijnen de beoogde kennis, inzichten, vaardigheden, houding en persoonlijke ontwikkeling realiseren. De werkvormen sluiten daarop aan.

De opleiding zorgt voor een studeerbaar programma. Wel wordt het vooral ook door de deeltijdstudenten als zwaar ervaren. De informatievoorziening van de opleiding is gepast en de studiebegeleiding door de docenten is goed, zoals ook door de studenten is bevestigd. Het panel beoordeelt de infrastructuur van computers en printers als zijnde bij tijd en wijle ontoereikend.

De vertegenwoordiging van studenten en docenten in de vorm van de opleidingscommissie is in orde. De opleiding kan trots zijn op de goede scores die zij haalt in de Nationale Studenten Enquête.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel de standaard *Onderwijsleeromgeving* als voldoende.

5.3 Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

De opleiding beschikt over een toetsbeleid. In dit toetsbeleid staan als belangrijke aspecten dat de inhoud van de toetsen overeen moeten komen met de te toetsen eindkwalificaties, dat de toetsen kwalitatief van een goed niveau moeten zijn en dat de toetsing de studievoortgang van de studenten moet bevorderen. De opleiding beschikt daarnaast over een toetsraster waarin alle toetsen per periode zijn opgenomen. Het raster biedt het overzicht over de gehele toetsing van de opleiding. Elke toets op zich heeft een toetsplan. Daarin zijn achtereenvolgens de te toetsen eindtermen, de toetsvragen of opdrachten en de cesuur verantwoord. Naar gelang de plaats in het curriculum bevinden de toetsen zich op niveau 1, 2 of 3. Aan het einde van de opleiding dienen alle toetsen op niveau 3 te staan waardoor getoetst wordt dat de studenten dat niveau inderdaad hebben bereikt.

De examinatoren beoordelen de toetsen waarbij zij gebruik maken van toetsplannen, antwoordmodellen en collegiale consultatie om de kwaliteit van de toetsen te waarborgen. De toetscommissie controleert steekproefsgewijs de kwaliteit van de toetsen en rapport haar bevindingen aan de examencommissie. De examencommissie ziet toe op de kwaliteit van de toetsen en vooral op het gerealiseerde eindniveau van de studenten. De examencommissie en toetscommissie werken wel in lijn met de wet maar het proces om hun taken en verantwoordelijkheden helder te krijgen, is nog niet afgerond.

De toetsvormen hangen af van de leerlijn waartoe de module behoort. Zo gebruikt de opleiding in de conceptuele leerlijn open-vragentoetsen, open-boektentamens en multiple-choicetoetsen. In de leerlijn methodisch handelen gaat het om casuïstiek, assessments, presentaties en vaardigheidstoetsen. In de leerlijn innovatief handelen zijn de toetsvormen het onderzoeksverslag of het artikel. In de leerlijn persoonlijke ontwikkeling zijn het assessments, reflectieverslagen en persoonlijke ontwikkelingsplannen. In de praktijkleerlijn gaat het vooral om praktijkopdrachten en stageverslagen.

Het afstuderen van de studenten is opgebouwd uit twee componenten, te weten het persoonlijk profiel en het onderzoeksproject. Ieder student stelt individueel een persoonlijk profiel op. Dit profiel is het resultaat van de activiteiten die de student in leerlijn 5 heeft ontplooid. De student dient in het profiel naast zijn of haar eigen handelen ook eigen dilemma's te beschrijven en deze met theoretische kaders en het eigen mens- en maatschappijbeeld te verbinden. In het profiel dient de student aan te tonen hoe zij zich verhouden tot het beroepsprofiel van de opleiding en de eindkwalificaties op niveau 3. De studenten dienen hun eigen profiel kritisch te beschouwen in een groep medestudenten. Naast het schriftelijk materiaal dat de student samengesteld heeft, dient de student ook een presentatie over het profiel te geven. De beoordeling van het profiel vindt plaats aan de hand van zes criteria die zijn afgeleid van de Dublin-descriptoren. De beoordeling is in handen van een examinerator van de opleiding en een deskundige uit het werkveld. Daarnaast voeren de studenten een onderzoeksproject uit. De studenten kunnen kiezen voor een instellingsgebonden onderzoek (een knelpunt binnen een instelling is het onderwerp van het onderzoek) of voor een thematisch onderzoek (is gericht op een brede, meer algemene vraag op het vakgebied). het instellingsonderzoek dient te leiden tot planmatige aanpak van het probleem en aanbevelingen aan de opdrachtgever hoe het probleem op te lossen. De opdrachtgever van het thematische onderzoek is vaak het lectoraat Samenlevingsvraagstukken. Het onderzoeksproject wordt overwegend in een groep van maximaal vier studenten uitgevoerd, in een samenstelling van zowel studenten Maatschappelijk Werk en Dienstverlening als van Sociaal Pedagogische Hulpverlening. De studenten dienen het project in vijf fasen aan te pakken en mogen pas aan de volgende fase beginnen, als ze de voorgaande fase voldoende hebben voltooid. De fasen zijn onder meer het onderzoeksvoorstel, het onderzoeksplan en het verslag annex evaluatie en presentatie. Voor elk van de fasen krijgen ze ook studiepunten. De beoordeling van de producten aan het einde van elk van de fasen is in handen van de begeleider, een docent van de opleiding. Daarnaast geeft de tweede beoordelaar na de eerste fase (onderzoeksvoorstel) en na de laatste fase ook een beoordeling. Beide beoordelaars overleggen over de gezamenlijke beoordeling. Bij een verschil van inzicht, geeft de mening van de tweede beoordelaar de doorslag. De studenten waarmee het panel heeft gesproken, hebben aangegeven dat meeliften in de groep zelf wordt opgelost. Studenten die niet participeren, worden daar door hun medestudenten op aangesproken.

Van de afgestudeerden volgt ruim 32% een vervolgstudie. Meer dan de helft van deze groep volgt een studie op masterniveau, ruim 45% aan een universiteit en bijna 10% aan een hogeschool. Het panel heeft begrepen dat de studenten het goed doen in deze vervolgstudies.

Volgens de gegevens van de opleiding worden de afgestudeerden als goed beoordeeld door het afnemende beroepenveld. De opleiding heeft dit onder meer gevraagd aan de leden van de eigen werkveldcommissie.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het toetsbeleid van de opleiding stevig is. De kwaliteit van de toetsen is in de ogen van het panel goed en beantwoordt aan de eindtermen die getoetst moeten worden. De toetsen worden ook gewetensvol samengesteld en beoordeeld door de examineratoren. De toetscommissie en de examencommissie zijn nog zoekende zijn naar hun precieze rol en verantwoordelijkheid maar dat neemt niet weg dat de kwaliteit van de toetsing meer dan voldoende is. Het panel acht de toetsvormen in overeenstemming met de te toetsen leerinhoud van de modules en leerlijnen.

Het panel is te spreken over de organisatie en de beoordeling van de beide onderdelen van het afstuderen van de opleiding. De studenten wordt een duidelijke structuur geboden om beide op zorgvuldige wijze af te ronden. Ook de begeleiding is volgens het panel in orde. De beoordeling voor beide producten is in handen van twee beoordelaars die gebruik maken van een verantwoord beoordelingsschema. Daardoor is het panel positief over de betrouwbaarheid van de beoordeling. Gezien de groepsdruk binnen de groep studenten, de begeleiding en de beoordeling, heeft het panel geen twijfel aan de juistheid van de beoordeling van de individuele prestatie van studenten. Wel wil het panel de opleiding oproepen bij de beoordeling van het onderzoeksproject maatregelen te treffen om de individuele prestatie van elk van de studenten zichtbaar te houden en, waar mogelijk, nog beter zichtbaar te maken. De opleiding dient van iedere student op individuele basis de analytische, conceptuele en kritische kennis en vaardigheden en de uitdrukkingsvaardigheid te beoordelen.

Het panel is bijzonder te spreken over de persoonlijke profielen die de leden hebben bestudeerd. Deze profielen zijn in de ogen van het panel boeiend en getuigen van een hoog niveau van beroepshouding en persoonlijke ontwikkeling en de reflectie daarop van de studenten. In deze profielen komen de studenten duidelijk uit boven het gemiddelde dat in Nederland wordt aangetroffen.

Alle onderzoeksprojecten zijn door het panel als minstens voldoende beoordeeld. De onderzoeksprojecten zijn in termen van onderzoeksopzet, onderzoeksmethode en uitwerking voldoende tot goed. Het panel heeft twee aandachtspunten, zijnde (1) dat de opleiding de relevantie van de onderzoeksvragen moet blijven bewaken, omdat in sommige projecten deze minder duidelijk was en (2) dat de studenten de onderzoeksmethode niet al te mechanisch toepassen.

Het panel vindt het aantal studenten dat een masteropleiding volgt na deze opleiding en deze opleiding ook naar behoren afrondt, een bewijs dat het niveau van de afgestudeerden op zijn minst als voldoende kan worden gekarakteriseerd.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel de standaard *Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties* als goed.

Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek

Agenda locatiebezoek op 5 juni 2013 te Zwolle
(vermelding namen zonder titulatuur)

08.30 uur – 09.30 uur	Aankomst en overleg visitatiepanel (besloten)
09.30 uur – 10.00 uur	College van Bestuur en directeur academie J. Schaap (voorzitter College van Bestuur), M.J. Welmers-Van den Berg (academiedirecteur)
10.00 uur – 11.20 uur	Opleidingsmanagement en inhoudelijk kernteam A. Pullen (vervangend teamvoorzitter, docent, lid opleidingscommissie), IJ. van Berkum (coördinator eerste jaar, docent, lid MT), I.D. Haarsma (coördinator vierde jaar, docent, lid MT), G.J. van Dijk (vervangend coördinator derde jaar, docent), H. Stulp (docent, onderwijsontwikkeling), M.J. Welmers-Van den Berg (academiedirecteur)
11.30 uur – 12.15 uur	Examencommissie G. Kloppenburg (voorzitter), I. Gortemaker (secretaris), B. Tol (lid), K. Jager (lid), M. Beeftink (interim onderwijskundige)
12.15 uur – 13.30 uur	Documentenonderzoek, lunch panel (besloten) waarin van 12.15 uur tot 12.45 uur open spreekuur
13.30 uur – 14.30 uur	Docenten IJ. van Berkum (coördinator eerste jaar, docent, lid MT), J. Roose (docent), I. Elbers (docent), H. Stulp (docent, onderwijsontwikkeling), A. Pullen (vervangend teamvoorzitter, docent, lid opleidingscommissie), M. Jager (onderzoeker, docent), C. van Til (onderzoeker, docent), C. Westerik (docent)
14.30 uur – 15.30 uur	Studenten en alumni P. Eikelboom (alumna), A. Gerritsen (vierdejaars student), S. Marinus (eerstejaars student), C. Brink (tweedejaars student), H. Slotman (tweedejaars student), E. Busstra (derdejaars student), I. Dijkstra (eerstejaars student deeltijd)
15.30 uur – 17.15 uur	Beraad en aanvullend documentenonderzoek panel (besloten)
17.15 uur – 17.45 uur	Terugkoppeling bevindingen op hoofdlijnen door voorzitter panel aan managementteam van opleiding A. Pullen (vervangend teamvoorzitter, docent, lid opleidingscommissie), IJ. van Berkum (coördinator eerste jaar, docent, lid MT), I.D. Haarsma (coördinator vierde jaar, docent, lid MT), G.J. van Dijk (vervangend coördinator derde jaar, docent), H. Stulp (docent, onderwijsontwikkeling), J. Schaap (voorzitter College van Bestuur), M.J. Welmers-Van den Berg (academiedirecteur)

Bijlage 2: Bestudeerde documenten

Documenten die zijn bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek:

- Kritisch Reflectie Maatschappelijk Werk en Dienstverlening: “Geloven in je (wissel)werk(ing)”
- Bijlagen bij de kritische reflectie
- Beroepsprofiel Social Work
- Competenties Social Work
- Gespreksnotitie Strategie Academie Social Work & Theologie
- Vertaling prestatie-afspraken voor Academie Social Work en Theologie
- Modellen Bachelor Social Work
- Studiegids Propedeuse Deeltijd
- Studiegids Propedeuse Voltijd
- Praktijkgids voltijd
- Praktijkgids deeltijd
- Studiegids voltijd en deeltijd
- Profiel afstudeerjaar
- Leerconcept
- Didactisch concept voor voltijd en deeltijd
- Modulehandleiding Onderzoeksproject
- Toetsbeleid
- Studentenstatuut Gereformeerde Hogeschool, instellingsdeel en deel Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
- Systeem van kwaliteitszorg
- Lijst met afstudeerwerken 2010/2011 en 2011/2012

Documenten die tijdens het locatiebezoek ter inzage lagen (buiten reeds toegezonden documenten):

- CV's docenten
- Strategie Academie SW en Th/prestatieafspraken
- Regelgeving studenten met functiebeperking
- Schema systeem van kwaliteitszorg
- Plan voor onderzoek
- Notulen werkveldcommissie
- Notulen opleidingscommissie
- Notulen examencommissie
- Overzicht kwaliteitszorg
- Representatieve selectie modules
- Representatieve selectie literatuur

Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken

Het eindwerk van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle bestaat uit twee delen, te weten het Onderzoeksproject (vaak in de vorm van een groepsproduct) en het Profiel (altijd een individueel product). Van elk van de hieronder te noemen studenten (aangeduid in de vorm van het studentnummer) zijn deze beide onderdelen door het panel bestudeerd.

Voltijdstudenten (grootste variant, geselecteerd aantal is 15):

- 2710018
- 2710021
- 2710427
- 2710271
- 2810059
- 2810121
- 2810146
- 2710074
- 2810287
- 2810065
- 2910419
- 2810268
- 2710256
- 2810416
- 2710131

Deeltijdstudenten (kleinere variant, geselecteerd aantal is 8):

- 2810133
- 2810188
- 2810283
- 2810176
- 2810265
- 2810222
- 99401
- 2810048

Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer prof. dr. J.P. van Ewijk (voorzitter);
- De heer Z.B. Nitrauw MLD (deskundige);
- De heer L.C. Mewe (deskundige);
- Mevrouw P. van Leeuwen (student).

prof. dr. J.P. van Ewijk (voorzitter)

De heer Van Ewijk is bijzonder hoogleraar Grondslagen van het Maatschappelijk Werk aan de Universiteit voor Humanistiek en ook visiting professor International Social Policy and Social Work aan de Tartu University in Estland. Hij was onder meer leraar, jeugdpastor, lector en directeur van verschillende instellingen op het gebied van zorg en welzijn. Hij bekleedde en bekleedt talrijke functies in het maatschappelijk veld. De heer Van Ewijk is reviewer van internationale tijdschriften en heeft veel publicaties op zijn naam staan.

Z.B. Nitrauw MLD (deskundige)

De heer Nitrauw is vanaf 1999 directeur/bestuurder van SGJ Christelijke Jeugdzorg. Dit is een landelijk werkende organisatie voor jeugdzorg met 250 medewerkers in negen vestigingen. Hij heeft na afronding van de voortgezette Agogische Beroepsopleiding onder meer de postdoctorale opleiding Management of Learning and Development aan TIAS voltooid. De heer Nitrauw was voor zijn huidige betrekking onder meer werkzaam als opbouwwerker en als hoofd opleidingen/organisatieadvies bij Groot-Emaus.

L.C. Mewe (deskundige)

De heer Mewe is sinds 2001 werkzaam bij Cruciaal GGZ en is daar belast met het doen van intakes en het uitvoeren van behandelingen, individueel, relationeel en in gezinsverband. Daarnaast is hij vanaf 2011 werkzaam op freelance-basis bij Molemann Mental Health Rotterdam. Hij heeft zowel de hbo-opleiding Godsdienst Pastoraal Werk als de hbo-opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening voltooid. Daarnaast heeft de heer Mewe een aantal beroepsgerichte opleidingen op zijn werkgebied afgerond.

P. van Leeuwen (student)

Mevrouw Van Leeuwen studeerde in deeltijd aan de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Christelijke Hogeschool Ede. Zij heeft na het behalen van het diploma in het voortgezet onderwijs werkzaamheden verricht op het gebied van de journalistiek, als huiswerkbegeleider en pianolerares en in het maatschappelijk werk. Mevrouw Van Leeuwen heeft haar studie Maatschappelijk Werk en Dienstverlening in de zomer van 2013 afgerond.

Bijlage 5: Onafhankelijkheidsverklaringen